

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 3. Vtrum hæc sit conueniens forma calicis, Hic est calix sanguinis mei
&c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Nec ad consecrationem faciunt: *Qui pridie quam pateretur*, ut uult Scotus.

Qui pridie quam pateretur: quod est contra Scotum dist. 8. q. 2. qui existimat, nisi proferantur omnia verba ab eo loco Canonis, *Qui pridie*, usque ad, *Hoc est Corpus meum*, non fieri consecrationem: *Quia licet*, inquit, non sint essentialia, tamen sunt necessaria ut determinent significationem forma ad Corpus Christi; alioquin Sacerdotem uideri loqui de corpore suo. Sed hæc sententia non est probabilis; tum quia verba illa præcedentia, non sunt verba Christi, sed Ecclesiæ, vel Euangelistarum: tum quia Patres, & reliqui Doctores docent verba absolute necessaria esse tantummodò ista, *Hoc est Corpus meum*: quæ sufficienter determinantur ad significandum Corpus Christi, partim ex intentione ministri, ut in ceteris Sacramentis; partim ex eo, quòd ipse loquatur in persona Christi. Sicut cum Angelus ait, *Ego sum Dominus Deus tuus*, pronomen *ego* non accipitur pro Angelo, sed pro eo, cuius personam Angelus gerit. Idem confirmari potest ex Concilio Florentino supra citato.

Hæc verba, *Quod pro vobis frangitur*, non sunt addenda necessaria.

Notandum Quintò, In Liturgiis Græcorum, Iacobi, Basilij, Chrysostomi addi hæc verba in consecratione panis, *quod pro vobis frangitur vel traditur*; sed non sunt necessaria: nam nec apud Matthæum vel Marcum habentur, nec apud plerisque Patres qui referunt formam consecrationis, nec in nostro Canone. Ratio est; quia transubstantiatio panis in Corpus Christi plenè significatur his verbis, *Hoc est Corpus meum*; unde illa determinatio, *quod pro vobis frangitur*, non est necessaria; sed solum additur maioris explicationis causâ.

ARTICVLVS III.

Vtrum hæc sit conueniens forma Calicis: Hic est calix Sanguinis mei &c.

Respondetur Affirmatiuè.

Notandum tamen contra D. Thomam & quosdam Thomistas, ad consecrationem Calicis sufficere hæc verba, *Hic est calix Sanguinis mei*; vel, *Hic est Sanguis meus*, & reliqua quæ adduntur nihil operari. Ita passim Doctores cum Magistro dist. 8. & quæ hoc tempore scribunt contra hæreticos.

Verba noui & æterni &c. ad formam non sunt necessaria.

Probatur Primò, Quia in Liturgiis Græcorum S. Iacobi, Basilij, Chrysostomi (quas D. Thomas non uidetur uidisse) non habentur hæc verba, *æterni*, & *mysterium fidei*: & in Liturgia Æthiopum omittitur hoc totum, *Noui & æterni testamenti, mysterium fidei*: quod certum signum est, non esse necessarium.

Responsio Paludani rejicitur.

Respondet Paludanus, illos omnes non consecrare. Sed hoc est magnæ parti Ecclesiæ tribuere intolerabilem errorem in re summi momenti; quem errorem Ecclesia Romana nunquam reprehendit; quemque grauissimi, sanctissimique Patres (quod absit) essent secuti.

Probatur Secundò; Quia alia verba addita non significant aliud, quàm effectum & usum Sacramenti: ergo non pertinent ad substantiam huius Sacramenti, quod non consistit in usu.

Probatur Tertiò, Quia in forma consecrationis panis, Dominus etiam addiderat, *Quod pro vobis frangitur*, seu *traditur*; & tamen hoc ibi non

pertinet ad substantiam formæ: ergo neque illa verba in consecratione calicis, *Qui pro vobis*, & *pro multis effundetur*.

Probatur Quartò, Etiam Corpus Christi sub specie panis est *mysterium fidei*; & tamen hoc non additur: ergo non est de substantia. Ratio est; quia formæ Sacramentorum illud efficiunt, quod significant: atqui hæc verba, *Hic est Sanguis meus*, plenè significant conuersionem vini in Sanguinem, sicut ista, *Hoc est Corpus meum*, plenè significant conuersionem panis in Corpus Christi: ergo sufficiunt.

Neque est probabile, quod docet Dominicus Soto in hunc locum; Hæc verba, *Hic est calix Sanguinis mei*, si sola proferantur, sufficere quidem ad consecrationem; tamen, si addantur reliqua, suspendi consecrationem usque ad finem illorum; & idcirco etiam reliqua esse de substantia. Si enim sufficiunt illa: ergo omnino fit consecratio illis debita intentione prolatis, siue alia addantur, siue non: ut patet in forma consecrationis panis apud Græcos; alioquin oportebit dicere, etiam apud illos suspendi consecrationem panis, donec finiatur illa verba, *Quod pro vobis frangitur*: quod nemo dixerit. Confirmatur, quia non est in potestate ministri suspendere effectum Sacramenti; nam Sacramentum operatur instar naturæ, positus necessarijs.

Aduerte tamen, hæc posteriora verba nõ posse sine grati peccato omitti, propter Apostolicam traditionem, & Ecclesiæ vniuersalem consuetudinem, quæ vim legis obtinent.

Quòd ad sensum formæ attinet: Prior pars est, *Hic est calix Sanguinis mei*. Sensus est; Id quod continetur hoc calice, est Sanguis meus: vel, ut alij uolunt, *Hic calix continet Sanguinẽ meũ*. Matthæus & Marcus habent, *Hic est Sanguis meus noui Testamenti*; quo modo quidam putant Dominum dixisse. Lucas uerò & Paulus, *Hic est calix nouum Testamentum*, quod in nostra Liturgia seruatum est: & merito, ut significetur Sanguis Christi hæc sacramentaliter libari & offerri.

Alter pars, *Noui & æterni Testamenti*; id est, quo confirmatur & applicatur noua dispositio Dei de æternâ hereditate hominibus conferendâ. Duplíciter autem *Sanguis Christi* dicitur *Sanguis noui Testamenti*: Primò, Quia dispositio, & promissio diuina de æternâ hereditate, confirmata est huius sanguinis effusione; quæ facta est partim in cœna, partim in cruce. Hæc autè dispositio, seu promissio dicitur *Nouum Testamentum*; quia non pertinet ad legem veterem, sed ad nouam; lex enim uetus nõ habebat expressè nisi terrenas promissiones. Dicitur *Æternum*, vel quia ab æterno præparatur; vel quia de æternâ salute; vel quia nunquam antiquandum, sed duraturũ usque ad finem sæculi. Secundò, Dicitur: *Sanguis noui Testamenti*; quia Sanguis Christi in Eucharistiâ, est ueluti instrumentum quoddam authenticum; continens in se descriptam Christi testatoris uoluntatem; eamque nobis applicans, & ius tribuens hereditatis; sicut testamentum in rebus humanis.

Tertia Pars, *Mysterium fidei*: quo significatur Sanguinem Christi sub speciebus latentem, esse rem arcanam, sola fide cognoscibilem; vel, ipsum Sanguinem pro nobis effusum esse *Mysterium* à faculis absconditum, cuius fide eramus iustificandi; nam fide Sanguinis eius reconciliamur Deo: Ad Rom.

12. Soti sententia improbabilis.

Sine peccato non possunt omitti hæc uerba: *Qui pro vobis &c.*

13. Explicatur uerba formæ calicis.

1. Pars.

2. Pars.

Cur Sanguis Christi dicatur sanguis noui Testamenti.

2. Pars. Dicitur *Mysterium fidei*.

Ad Rom. 3. v. 25. *Quem proposuit Deus propitiato- rem per fidem in sanguine ipsius.*

4. Pars. Explicatur verba, Quis pro vobis &c.

Quarta Pars, *Qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum:* Græca habent *effunditur*. Sensus est, qui pro vobis & pro multis libatur, offertur. Quæ sententia patet ex Luca, qui expres- sè dicit *calicem effundi*: sicut enim *frangere* est im- molare, quando dicitur de pane, seu corpore, prio- ris ad Corinth. 10. v. 16. *Panis, quem frangimus, nōne communicatio Corporis Domini est?* & Corinth. 11. v. 24. *Hoc est Corpus meum, quod pro vobis fran- gitur*; quomodo etiam habent. Liturgiæ Græcorum: ita hic *effundere*, est *libare*, *offerre Deo*: nam oblatio liquidorum fit cum effusione. Illud au- tem *Pro vobis, & pro multis*, variè explicatur. For- tassis non distinguuntur: nam quod vnus Euan- gelista dicit *Pro vobis*, alius dicit *pro multis*; nemo autem vtrumque habet. Si quis tamen velit dis- tinguerè, commodè *pro multis*, intelligitur de fi- delibus: nam in Ecclesiâ pro solis fidelibus propriè hoc sacrificium offertur: Vide plura apud Iansen- nium cap. 131. Concordia.

ARTICVLVS IV.

Vtrum prædictis verbis insit ali- qua vis creata effectiua consecrationis?

14 Excucitur mens Diui Thomæ.

Notandum, Videri à D. Thoma poni aliquã vim creatam, à Christo deriuatam; ac pro- inde aliquam qualitatem realem & supernatura- lem: quomodo illum etiam antiqui Thomistæ in- telligunt. Tamen in solutione 3. argumenti vi- detur deflectere ad vim moralem; ait enim, Hanc vim sequi ex significatione: atqui significatio non est quid reale in verbis: ergo nec vis, quæ in ea fundatur. Vide dicta supra q. 62. art. 4.

ARTICVLVS V.

Vtrum prædicta locutiones sint vera?

Respondetur, Esse veras. Ratio est: Quia non significant suum significatum, (seu connexi- onem extremorum) esse in principio orationis (id enim nullo modo postulat orationis veritas;) sed in termino: atqui tunc verè illorum verbo- rum significatum est; nam substantia, sub specie- bus panis, & vini contenta, verè est Corpus & Sanguis Christi.

D V B I V M I.

Vtrum hæc verba, Hoc est Corpus meum dicantur à Sacerdote tantummodò histo- ricè, seu narrando; an etiam affirmando?

15 Verba hæc profertur affirmati- uè.

Videntur enim solum historicè dici; nam so- lum commemorat, quid Christus dixerit, & egerit. Respondeo, Certum est, hæc verba non solum historicè profertur, sed etiam affirmatiuè, tanquã propria ipsius loquentis. Quod est contra Duran-

dum dist. 8. q. 2. & contra Innocentium III. lib. 4. de mysterijs Missæ cap. 17.

Contrariū tenet Durandus &c.

Sed tenet communior sententia Doctorum dist. 8. Bonauentura, Scotus, Richardus, Palu- datus, Capreolus, & alij. Et D. Thomas hoc lo- co. Probatur Primò, Quia hoc apertè colligitur ex Concilio Florent. *Forma, inquit, huius Sacra- menti sunt verba Saluatoris, quibus conficitur hoc Sa- cramentum: Sacerdos enim in persona Christi loquens, hoc conficit Sacramentum, &c.* Atqui, si solum histo- ricè seu recitatiuè dicerentur, loqueretur Sacerdos solum in persona sua, non in persona Christi, sicut cum recitat passionem.

Probatur Secundò, Si solum acciperentur hi- storicè, non applicarentur ad materiam præsentem Sacerdoti; sed solum ad materiam, quæ præsens erat Christo; ac proinde non fieret consecratio: sicut dum recitantur in passione, vel in epistola prima Apostoli ad Corinth. c. 11.

Probatur Tertio, Quia formæ ceterorum om- nium Sacramentorū proferuntur significatiuè, seu affirmatiuè: ergo etiam forma huius Sacramenti.

Aduerte, Sacerdotè in actione Liturgiæ qua- dam loqui solum in persona sua: veluti cum con- ficitur sua peccata, cum orat super populum, cum recitat Epistolam, Euangelium; & etiam Cano- nem vsque ad verba consecrationis: quedam non solum in persona sua, sed etiam in persona Chri- sti, perinde ac si ipsemet esset Christus; & sic pro- fert hæc verba, *Hoc est Corpus meum, Hic est calix Sanguinis mei*: quomodo Angelus Exodi 3. dicit: *Ego sum Deus Patris tui*. Ratio est, quia non solum intendit proferre verba illa, vt narret quid Chri- stus dixerit & fecerit; sed etiam, vt ipse per eadè verba in persona Christi operetur, conuertendo hunc panem præsentem in Corpus Christi; & si- gnificet id, quod operatur. Hæc enim duo in eadè oratione simul posse intendi, & significari, patet exemplis: Vt, si Legatus regis habens in mã- datis te præponere arci, dicat: *Rex mihi inuinxit, vt hanc arcem tibi traderem, dicens: Huius arcis tu esto præfectus*; intendens simul narrare quid rex dixe- rit, & in persona regis arcem illis ipsè verbis tradere. Item, si quis dicat: *Caluinus dicit, Chri- sti Corpus non est in Eucharistia*, intendens referre quid Caluinus doceat, & simul significare suam sententiam.

16 Sacerdos celebrans quedam dicit tantum in persona sua, quedam etiam in persona Christi.

Hic tamen aduerte, quatenus illa verba, *Hoc est Corpus meum*, dicuntur *historicè*, seu *narratiuè*, pronomen *Hoc* designat contentum sub speciebus panis, qui erat in manibus Christi: quatenus au- tem dicuntur *affirmatiuè*, designat contentum sub speciebus panis, qui est in manibus Sacerdotis. Neque id mirum; quia potest oratio sub diuersa intentione etiam diuersa significare, sine vllò vi- tio æquiuocationis; præsertim quando intentio- nes seu significationes sunt subordinatæ, sicut in proposito.

Vox *Hoc* vt narratiuè, vel affirmatiuè dicitur, quid significet.

D V B I V M II.

Vtrum hæc oratio, Hoc est Corpus meum; operetur quatenus est vera? An alio modo, scilicet quatenus est neutra, id est, neque ve- ra neque falsa?

Respondeo, & Dico Primò, Hæc oratio ope- ratur vt significatiua. Probatur; Quia ratio operandi

17